

Erasmus+

ЦЕНТРИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ В БІБЛІОТЕКАХ: ТЕХНОЛОГІЯ СТВОРЕННЯ ТА МЕХАНІЗМИ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЄС ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЮ УКРАЇНИ

Навчально-методичний посібник для бібліотекарів

Київ – 2016

ББК 78.34(4Ук)

УДК 024(477)

ЦЗ8

Центри європейської інформації в бібліотеках: технологія створення та механізми популяризації інформації про ЄС та євроінтеграцію України : навчально-методичний посібник для бібліотекарів / Укр. бібл. асоц. ; укладачі : Башун О. В., Пашкова В. С., Шевченко І. О. – Електрон. вид. – Київ : УБА, 2016. – 78 с.

ISBN 978-966-97270-8-4

У посібнику розкрита методика створення пунктів європейської інформації в бібліотеках, визначені їхні функції, завдання та форми роботи, окреслені основні форми інформування місцевих громад про ЄС та євроінтеграційні процеси в Україні. Висвітлений досвід роботи центрів європейської інформації в Україні та в зарубіжних країнах, який можна запроваджувати в бібліотеках. Подано огляд інформаційних ресурсів, які будуть корисними з огляду на інформування місцевих громад щодо діяльності ЄС та євроінтеграції України.

Укладачі:

Башун О. В., канд. пед. наук;

Пашкова В. С., докт. іст. наук, доцент, заслужений працівник культури України, віце-президент Української бібліотечної асоціації;

Шевченко І. О., канд. пед. наук, доцент, заслужений працівник культури України, директор Інституту публічного управління та кадрової політики Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, президент Української бібліотечної асоціації.

Рекомендовано до друку Президією Української бібліотечної асоціації, протокол №1 від 1 лютого 2016 р.

Створено у межах проекту Української бібліотечної асоціації «Все про Європу: читай, слухай дізнавайся у пунктах європейської інформації в бібліотеках» за підтримки Програми ЄС «Еразмус+ (Жан Моне)».

© Українська бібліотечна асоціація, 2016

© Башун О. В., Пашкова В. С., Шевченко І. О., 2016

Зміст

Вступ	5
Євроінтеграційний рух України. Зростання потреб українських громадян в інформації про ЄС та євроінтеграцію. Проект Української бібліотечної асоціації. Мета цього видання.....	5
Що таке центри європейської інформації?	10
Місія, цілі, загальна характеристика. ЦЄІ в університетах і регіональні ЦЄІ в Україні	10
Зарубіжний і український досвід діяльності ЦЄІ та документації.....	13
Основні вимоги до центрів європейської інформації. Методика створення центрів європейської інформації.....	21
Місце в структурі бібліотеки. Організація простору, розвиток матеріально-технічної бази. Людські ресурси. Години роботи. Обладнання	21
Як відкрити ЦЄІ у бібліотеці вищого навчального закладу?	23
Роль партнерів	24
Інформаційні ресурси ЦЄІ.....	28
Формування колекції ЦЄІ. Відображення різних точок зору. Друковані та електронні ресурси. Тематика і основні цільові групи. Підтримка актуальності колекцій.....	28
Рекомендаційний список веб-сайтів європейської інформації та інформації про євроінтеграцію України.....	31
Список основних установ ЄС та їхні веб-адреси.....	32
Сайти органів державної влади в Україні, де можна шукати інформацію про ЄС та євроінтеграцію	38

Ресурси від науково-дослідних установ, інститутів громадянського суспільства та медіа.....	41
Електронні ресурси мережі ЦЄІ.....	44
Організація обслуговування користувачів	47
Інформаційні потреби та групи користувачів. Тематика обслуговування в ЦЄІ.....	47
Особливості обслуговування в ЦЄІ. Інформування, довідково-бібліографічне обслуговування, організація програм і заходів	52
Організація обслуговування користувачів з особливими потребами. Фізична та інтелектуальна доступність до європейської інформації. Популяризація послуг для людей з особливими потребами. Робота з партнерами.....	62
Залучення волонтерів.....	64
Реклама.....	65
Планування і звітність	68
Підготовка до написання плану діяльності. Види планів. Вимоги до планування і звітності.....	68
Навчання бібліотекарів у регіональних тренінгових центрах.....	72
Мета і завдання для тренінгових центрів. Рекомендації для організаторів навчання. Навчальний план	72
Завдання для практичної та самостійної роботи	75

Вступ

**Євроінтеграційний рух України.
Зростання потреб українських
громадян в інформації про ЄС та
євроінтеграцію. Проект Української
бібліотечної асоціації. Мета цього
видання**

У 2014 р. Європейський союз (ЄС) та Україна підписали Угоду про Асоціацію, що являє собою новий етап у розвитку європейсько-українських договірних відносин, маючи на меті політичну асоціацію та економічну інтеграцію ¹.

Інформування населення з питань європейської інтеграції активізувалося в Україні з 2004 р., після схвалення «Державної цільової програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2004-2007 роки» та наступного документу – «Концепції Державної цільової програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2008-2011 роки» ².

¹ Детальніше про угоду можна прочитати тут: Угода про Асоціацію між ЄС та Україною : Короткий посібник з Угоди про Асоціацію [Електронний ресурс] / [Представництво ЄС в Україні]. – [Київ, 2015]. – Режим доступу: http://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/documents/association_agreement/guide.pdf.

² Концепція Державної цільової програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2008-2011 роки» [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України, № 594 від 02.08.2008. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=144132789&cat_id=36810841&ctime=1215509617744.

Передбачалося, що бібліотеки мають відігравати активну роль в інформуванні членів громад про історію ЄС, економічну співпрацю України з державами-членами ЄС, стандарти життя в європейських державах, правовий і соціальний захист населення тощо. Ці документи значною мірою сформували міжнародний інформаційний контекст в українських мас-медіа, спонукали державні установи та громадські організації до розповсюдження інформації про розвиток європейського вектору зовнішньої політики України та сприяли підвищенню інтересу населення до процесів інтеграції України до ЄС³.

Серед важливих передумов підтримки громадянами України євроінтеграції важливу роль відіграє їхня поінформованість про ЄС, його цінності, надання громадянам відкритого доступу до європейської інформації та інформації про євроінтеграцію України. За підтримки Міжнародного фонду «Відродження» в обласних універсальних наукових бібліотеках України у співпраці з неурядовими організаціями були відкриті регіональні центри європейської інформації (ЦЄІ). 2008-го р. на Форумі ЦЄІ з метою об'єднання зусиль однодумців, які працюють у різних

³ Конончук С. Локомотиви української євроінтеграції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:OkFc1XiareEJ:es-ukraina.blogspot.com/2010/06/blog-post_2673.html&cd=2&hl=ru&ct=clnk&gl=ua&client=firefox.

За даними «Аналітичної довідки про стан виконання у 2009 році Державної цільової програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2008-2011 роки» до 2011 р. Програма не виконувалася, головним чином, через відсутність фінансування, а також брак бажання та розуміння виконавців. **Єдиними, хто активно діяв у напрямку інформування населення з питань європейської інтеграції в Україні були Центри Європейської Інформації (ЦЄІ), створені переважно при обласних наукових бібліотеках, та різноманітні неурядові громадські організації (НУО), молодіжні громадські організації та рухи.**

(Аналітична довідка про стан виконання у 2009 році Державної цільової програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2008-2011 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=73577&cat_id=70820).

регіонах і своєю діяльністю сприяють європейській інтеграції України, була створена громадська організація Мережа ЦЄІ.

Крім регіональних ЦЄІ за підтримки Представництва ЄС в Україні були створені ЦЄІ в університетах. Відкриті для всіх зацікавлених громадян України, ці центри надають безкоштовні послуги.

ЦЄІ за роки свого існування накопичили цікавий досвід, їхня діяльність заслуговує на підтримку, вивчення та поширення.

Новий етап у розвитку європейсько-

українських договірних відносин, який розпочався з моменту підписання Угоди про Асоціацію у 2014 р., вимагає

підвищення рівня поінформованості всіх членів суспільства з питань європейської інтеграції України. Бібліотеки здатні сприяти формуванню об'єктивних мотивацій населення через розуміння практичних переваг співпраці з ЄС. Бібліотеки мають стати майданчиками для поширення в суспільстві об'єктивної інформації з метою сприяння формуванню кожним громадянином власних висновків щодо співпраці України з ЄС. Подальший рух України до євроінтеграції потребує розвитку мережі ЦЄІ по всій країні, їхньої доступності для громадян у всіх куточках держави. Бібліотеки покликані задовольнити зростаючу потребу громадян в інформації про ЄС та євроінтеграцію.

Українська бібліотечна асоціація (УБА), розуміючи цю потребу, з 2015 р. реалізує проект «Все про Європу: читай, слухай, дізнавайся в пунктах європейської інформації в бібліотеках» за підтримки програми ЄС «Еразмус+ (Жан Моне)». Проект передбачає сприяння активізації роботи бібліотек з інформування населення про ЄС та європейський вибір України шляхом створення пунктів європейської інформації для надання інформаційно-просвітницьких послуг мешканцям місцевих громад районних центрів, невеликих міст і селищ України. Детальніше про проект повідомляється на порталі УБА ⁴.

⁴ Проект «Все про Європу: читай, слухай, дізнавайся в пунктах європейської інформації» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ula.org.ua/ua/255-programi-proekti/3219-proekt-vse-pro-yeвропу-chytai-slukhai-diznavaisia-v-punktakh-ievropeiskoi-informatsii>.

Ви також можете завантажити презентацію про проект і його завдання звідси ⁵.

Мета цього посібника – узагальнити існуючий вітчизняний і зарубіжний досвід функціонування ЦЄІ та надати методичну допомогу бібліотекам України у відкритті та розширенні діяльності ЦЄІ. Посібник допоможе отримати знання про діяльність ЦЄІ та форми роботи з інформування місцевої громади про ЄС та євроінтеграцію.

Для спрощення викладу матеріалу в посібнику використовується термін «центр європейської інформації – ЦЄІ» як узагальнюючий, а бібліотеки в залежності від наявних ресурсів і обсягу діяльності можуть відкривати центри, пункти, куточки, зали тощо європейської інформації.

⁵ Проект Української бібліотечної асоціації «Все про Європу: читай, слухай, дізнавайся в пунктах європейської інформації в бібліотеках» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.slideshare.net/romanloenko9/ss-54208868?ref=http://ula.org.ua/ua/255-programi-proekti/3219-proekt-vse-pro-yevropu-chytai-slukhai-diznavaisia-v-punktakh-ievropeiskoi-informatsii>.

Що таке центри європейської інформації?

**Місія, цілі, загальна характеристика.
ЦЄІ в університетах і регіональні ЦЄІ
в Україні**

ЦЄІ покликані забезпечити доступ до достовірної інформації про ЄС та про країни ЄС, сприяти поінформованості, розумінню європейських цінностей, подоланню стереотипів. Їхня діяльність – приклад реалізації основного принципу демократії – права кожного громадянина на вільний доступ до інформації.

Як зазначено на порталі Представництва ЄС в Україні, перші центри європейської документації закордоном були створені ще 1963 р. Тепер у світі працює понад 600 центрів документації та інформації, які відкрито здебільшого при університетах, бібліотеках і дослідницьких центрах.

Основна мета діяльності *ЦЄІ та документації в Україні, відкритих за підтримки Представництва ЄС*, – поширення інформації про ЄС та його політику, надання допомоги у навчанні студентів і проведенні дослідницької роботи з питань європейської інтеграції, а також сприяння участі студентів у дебатах з європейських питань.

В Україні, за даними порталу Представництва ЄС в Україні (2015 р.), було відкрито 21 ЦЄІ у вищих навчальних

закладах 19-ти міст України: Дніпропетровськ, Київ, Луцьк, Севастополь, Сімферополь, Тернопіль, Харків, Херсон, Чернівці, Суми, Одеса, Донецьк, Біла Церква, Вінниця, Острог, Маріуполь, Миколаїв, Івано-Франківськ і Львів. Ці ЦЄІ пропонують користувачам публікації та матеріали офіційних установ ЄС, а також періодичні видання, журнали ЄС та інші матеріали, що стосуються діяльності ЄС, життя та соціальних стандартів, освіти в країнах ЄС, питань співпраці України та ЄС тощо. В ЦЄІ також надають доступ до електронних баз даних, які містять офіційні документи, що приймаються Європейською Комісією, Європейським Парламентом та іншими офіційними установами ЄС. На базі ЦЄІ та документації регулярно проводяться інформаційні заходи для студентів і викладачів з актуальних питань діяльності ЄС, його відносин з Україною, презентації освітніх програм ЄС для студентів і молодих науковців. Користуватись матеріалами центрів можуть всі бажаючі. Консультанти ЦЄІ та документації надають допомогу у пошуку матеріалів та інформації⁶.

Наприкінці минулого століття за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» в обласних універсальних наукових бібліотеках України почали відкривати *регіональні ЦЄІ*. Це були спільні проекти бібліотек і громадських організацій. У 2005–2008 рр. за ініціативи та

⁶ Інформаційні центри ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/more_info/eu_information_centres/index_uk.htm.

підтримки Міжнародного Фонду «Відродження» була створена *Мережа ЦЄІ України*. Члени Мережі ЦЄІ України дають таке визначення ЦЄІ: «Це регіональний інформаційно-просвітницький ресурсний центр з питань європейської інтеграції»⁷. Місія Мережі ЦЄІ України – сформувати в Україні суспільство, яке базується на європейських цінностях. Члени Мережі узгоджують напрями та організаційні аспекти роботи, налагоджують співпрацю між ЦЄІ, обмінюються досвідом та інформаційними ресурсами, реалізують мережеві проекти, працюють над стандартами діяльності центрів, сприяють підвищенню професійного рівня працівників. Мережа ЦЄІ України 2013 р. об'єднувала 18 регіональних інформаційно-просвітницьких ресурсних центрів з питань європейської інтеграції в Вінниці, Дніпропетровську, Івано-Франківську, Кіровограді, Кременчуці, Луганську, Луцьку, Львові, Миколаєві, Рівному, Сумах, Тернополі, Харкові, Херсоні, Хмельницькому, Черкасах, Чернівцях, Чернігові та в АР Крим. Ці регіональні ЦЄІ покликані надавати такі основні послуги:

- збирання, обробка, зберігання літератури та інших матеріалів з питань європейської інтеграції;
- забезпечення відкритого доступу до літератури та інших матеріалів з питань європейської інтеграції у друкованому та електронному вигляді, надання їх у користування;

⁷ Про Мережу центрів європейської інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrcei.org/about>.

- доступ до Інтернету;
- довідково-бібліографічне обслуговування, інформування та консультування з питань європейської інтеграції та діяльності ЄС.

Мережа ЦЄІ України відкрита для приєднання нових учасників на засадах членства і партнерства ⁸. Більш детальну інформацію про ці центри можна знайти на порталі Мережі ЦЄІ України: <http://ukrcei.org>.

Зарубіжний і український досвід діяльності ЦЄІ та документації

Розглянемо типи і види ЦЄІ на прикладі Великої Британії.

Наприкінці 1990-х років з метою задоволення потреб різних категорій громадян в отриманні інформації про ЄС у Великій Британії були організовані різноманітні ЦЄІ:

- *Європейські ресурсні центри для шкіл і коледжів, які містили значні колекції путівників, журналів, книжок, брошур про ЄС і надавали доступ до баз даних поточної інформації.*
- *Інформаційні центри для громадськості в публічних бібліотеках, метою яких було інформувати про поточну політику та програми ЄС у регіонах. Такі*

⁸ Про Мережу центрів європейської інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrcei.org/about>.

центри отримували переважну більшість матеріалів від ЄС та інших організацій, багато матеріалів поширювали і роздавали в громадах.

- *Центри європейської документації* відкривалися в університетах і допомагали популяризувати та розвивати дослідження з питань європейської інтеграції. Вони пропонували доступ до баз даних ЄС. Ці центри надавали послуги студентам і широкій громадськості.
- *Довідкові центри європейської інформації* діяли в дослідницьких організаціях і в публічних бібліотеках. Вони містили невеликі колекції публікацій ЄС для довідкових потреб та обслуговували студентів і всіх зацікавлених.
- *Центри європейської інформації* надавали інформацію бізнесу, маючи доступ до баз даних ЄС, включно з Tenders Electronic Daily, що подавала детальну інформацію й запрошувала до участі у тендерах. У цих центрах пропонували документи, що містили національні та місцеві правила ведення бізнесу, допомагали компаніям шукати бізнес-партнерів в ЄС через відповідні мережі.
- *Інформаційні центри для сільської місцевості* надавали європейську інформацію, важливу для сільських громад. Такі центри інформували також про конкретну місцевість, допомагали владним структурам, громадським організаціям і

приватному сектору в пошуку партнерів у ЄС, сприяли розміщенню студентів на практику в країнах ЄС ⁹.

Сучасна мережа інформаційних центрів Europe Direct була створена Європейською комісією 2005 р. у всіх країнах-членах ЄС. У всіх країнах ЄС вона представлена інформаційними центрами та центрами документації. Ці центри покликані надавати громадянам ЄС загальну інформацію про ЄС, відповідати на запити щодо політики ЄС і популяризувати ідею європейської інтеграції. В таких центрах також консультують і дають практичні поради щодо прав, що їх мають громадяни ЄС. Запити громадян спрямовуються до центральної довідкової служби мережі. Запити приймаються на 24 офіційних мовах ЄС, відповіді надаються тією ж мовою, якою надійшов запит. Персонал довідкової служби повинен володіти принаймні трьома офіційними мовами ЄС і мати університетську освіту. Запити приймаються телефоном, електронною поштою, через веб-чат ¹⁰.

⁹ Roney A., Budd S. The European Union: A Guide Through the EC/EU Maze. – L.: Kogan Page Publishers, 1998. - P. 153 [Electronic resource]. – Access:

[https://books.google.com.ua/books?id=3Br5TfZdzMcC&pg=PA753&lpg=PA753&dq=Public+Information+Relay+\(PIR\),&source=bl&ots=ibCjAKLDHR&sig=WmKhact3FGrfIZfRNUI_qJjJMwC&hl=en&sa=X&ved=0CCQQ6AEwAjkAhUKEwiRtpDa84XJAhUFWiwKHWKTC5Q#v=onepage&q=Public%20Information%20Relay%20\(PIR\)%2C&f=false](https://books.google.com.ua/books?id=3Br5TfZdzMcC&pg=PA753&lpg=PA753&dq=Public+Information+Relay+(PIR),&source=bl&ots=ibCjAKLDHR&sig=WmKhact3FGrfIZfRNUI_qJjJMwC&hl=en&sa=X&ved=0CCQQ6AEwAjkAhUKEwiRtpDa84XJAhUFWiwKHWKTC5Q#v=onepage&q=Public%20Information%20Relay%20(PIR)%2C&f=false).

¹⁰ Europe Direct [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Europe_Direct.

Різницю та спільне в діяльності ЦЄІ та документації можна зрозуміти, проаналізувавши їхні завдання, які описані нижче.

Інформаційні центри Europe Direct:

- Надають відповіді на питання щодо прав людини в ЄС, фінансування тощо.
- Запрошують на місцеві заходи, пов'язані з ЄС.
- Надають доступ до документів і публікацій ЄС.
- Допомагають знайти інші інформаційні джерела та контакти відповідних організацій.

Центри європейської документації:

- Надають доступ до офіційних публікацій і документів ЄС (друкованих і електронних).
- Допомагають знайти детальну інформацію, що стосується ЄС – закони, матеріали щодо інтеграції, документи про правила діяльності та відомості про організації.
- Навчають студентів пошуку інформації про ЄС.
- Знаходять експертів (юристів, консультантів, учених) для проведення заходів, присвячених ЄС ¹¹.

У Німеччині інформаційні центри Europe Direct діють як спільний проект міст і Європейської комісії. Зокрема, у Мюнхені такий центр працює з 2009 р. і є проектом

¹¹ Contact points in your country [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu/contact/meet-us/index_en.htm.

Департаменту праці та економічного розвитку й Департаменту мистецтв і культури міста, який представляє міська бібліотека. Публічна бібліотека м. Мюнхен має ЦЄІ Мюнхена і Верхньої Баварії. Це – та перша точка доступу, куди звертаються громадяни, установи і школи з питань, що стосуються ЄС.

МАЛ. 1. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР EUROPE DIRECT У ПУБЛІЧНІЙ БІБЛІОТЕЦІ М. МЮНХЕН

Інформаційний центр (див. фото) розташований на першому поверсі бібліотеки. Тут відвідувачі можуть знайти інформацію про політику ЄС, поради для забезпечення прав громадян, контактну інформацію про органи ЄС у своєму регіоні, отримати консультацію про послуги, програми обмінів для школярів і студентів, підтримку проєктів, пов'язаних з отриманням стипендій, поради щодо визнання кваліфікації та навіть поскаржитися на неякісні чи небезпечні продукти і товари, придбані у торговельних мережах.

На сайті Публічної бібліотеки м. Мюнхен виділений розділ «Europe Direct» з відповідними підрозділами, що містять актуальну для користувачів інформацію – новини, інформацію про події, посилання на публікації, інформаційний бюлетень, а також тематичні розділи. У перекладі українською (за допомогою translate.google - <https://translate.google.com.ua/>) наводимо для прикладу скани з цього сайту:

Додому > Інформація і послуги > Europe Direct

Europe Direct

Europe Direct інформаційний центр Мюнхена і Верхньої Баварії служить в якості першого контактної пункту для громадян, установ і шкіл з питань, що стосуються Європейського Союзу. Інформаційний центр фінансується спільним проектом Європейської комісії Департаменту Європи в Міністерство праці та економіки і Мюнхенській міській бібліотеці в якості установи Департаменту культури міста Мюнхена.

Ви можете знайти тут інформацію про Furtherwirt Europe Direct інформаційний центр Мюнхена і Верхньої Баварії в англійська. (PDF)

Європа Прямая інформаційний центр Мюнхена і Верхньої Баварії знаходиться біля входу в міської бібліотеки Ам Гаштайг. Він пропонує наступні безкоштовні послуги:

- Відомості про політику Європейського Союзу
- Консультавання про добровільні послуг, програм з обміну студентами та Au Pair контактних пунктів
- Громадянин і поради споживачів про визнання професійної кваліфікації або скажитися про небезпечних продуктів
- Поради для забезпечення права громадян Європи
- Адреси контактних осіб та Ansprechpartnern і органів Європейського столичному регіоні Мюнхена і за
- Підтримка проекту, пов'язаних з вощухах стипендій для Prjektarbeit

eBibliothek

Фамі-тренинг
europedirect
Міжкультурний оновлення бібліотеці в Мюнхені пересувна

Europe Direct

Війти рахунки
Інтернет Каталог
Titel, Autor, Stichwort ...
Розширений пошук

Мюнхен міська бібліотека

AAA | □ | Довідка | З'єзатися з | Мережі | Інші мови | Роздрукувати сторінку

Portalsuche

Мюнхенер Stadt**bibliothek**

Додому > Інформація і послуги > Europe Direct > Школа і Європа

Школа і Європа

Як учитель і педагог шукає викладання відповідно до останньої інформацією про Європейський Союз?
Чи потрібна підтримка в реалізації шкільного проекту, пов'язаного з Європи або ваші студенти повинні матеріали для презентації? Ми можемо допомогти вам з нашим сервісом для шкіл (PDF) . Ви знайдете наш офіс різноманітні брошури і публікації про Європу та Європейському Союзу. У наступному огляді ви знайдете добірку уроків відповідні публікації. Якщо ви зацікавлені ви можете з нами - навіть в наборах класу - Замовити безкоштовно. Для отримання більш детальної інформації, будь ласка, відвідайте наш гід "Європа в навчання" (PDF). Ми раді прийняти вас у нашому європейському списку розсилки (PDF) і тримати вас у курсі поточних подій, дзвінків, подій і проектів по всьому тему Європи.

eBibliothek

Фамі-тренинг
europedirect
Міжкультурний оновлення бібліотеці в Мюнхені пересувна

Europe Direct

Війти рахунки
Інтернет Каталог
Titel, Autor, Stichwort ...
Розширений пошук

послуги
Бібліотеки
Літературні архіви
Про нас
Пам'ятка
Час роботи
Події
оновити, молодий дорослий і
Школа і бібліотека
Дитячий садок & Дошкільна
Міжкультурний
Мобільна Книга
Hausdienst
Europe Direct
Новини
Події
Публікації
Інформаційний бюлетень
Вліво
Школа і Європа
Молодь і Європа
Час роботи і зв'язатися з
ЗМІ Поради

Новини
ТТІР - останні події
Juvenes Translatores
Конкурс для молодих перекладачів
Європа в моєму регіоні
Фотоконкурс
Європа Річний звіт 2014
Безкоштовний додаток "ЄС за кордоном"
ЄС проект бюджету 2016
Ініціатива громадян "Стоп Вівісекці
Європейський Рік поступу в Мюнхе
Освіта Школа шлюз
Новий сайт ЄС вчителів і шкіл
Журнал Панорама
Регіональна політика ЄС
Первісна сітка для ініціатив

Додому > Інформація і послуги > Europe Direct > Новини

Європа в моєму регіоні
Фотоконкурс
22 червня Європейський фотоконкурс "Європа запустила в моєму в четвертому раунді. Учасникам пропонується сфотографувати фінансованого ЄС проекту у своїй громаді. Це має бути очевидні заохочення та прапором ЄС, інформаційний плакат) і для глядач просувати проект, сфотографоване ЄС на зображення видимого Зображення не можуть бути завантажені до 28 серпня на сторінці Facebook конкурсу. Потім вирішіть, громадське голосування по к Автори трьох вигравших фотографій отримуєте шанс Брюсселі в той час як **Дні відкритих дверей (Європейський тиждень міст і ре** щоб відвідати.
Ви можете прийняти участь в:
https://www.facebook.com/EuropeanCommission/app_38631053143

Зверніть увагу на розділ новин «Європа у моєму регіоні». Такий підхід до транслявання інформації дозволяє мешканцям окремих регіонів відчувати себе частиною об'єднаної Європи. Аналогічний підхід доцільно застосовувати на сайтах українських бібліотек.

Тепер розглянемо, як визначають мету, завдання й обсяг своїх послуг регіональні ЦЄІ в Україні, зокрема, Дніпропетровський ЦЄІ, що його відкрито в Дніпропетровській обласній науковій бібліотеці ім. Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія ¹².

¹² Дніпропетровський центр європейської інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.libr.dp.ua/misc/cei.htm>.

«Мета діяльності ЦЄІ – надання широкого доступу до інформаційних ресурсів з питань європейської інтеграції та поширення знань про:

- засади функціонування ЄС,
- діяльність керівних інституцій ЄС,
- відносини між Україною та ЄС,
- політику європейської інтеграції України,
- європейські цінності.

Завдання ЦЄІ – сприяти:

- поширенню об'єктивної інформації про ЄС, політику європейської інтеграції України та відносини між Україною та ЄС;
- активній суспільній дискусії щодо різних аспектів процесу європейської інтеграції України;
- налагодженню різних форм співпраці між громадськими організаціями та органами державної влади у формуванні, реалізації та моніторингу здійснення політики європейської інтеграції України та двосторонніх відносин між Україною та ЄС; розвиткові європейських студій в Україні;
- встановленню довготривалих партнерських зв'язків між громадськими та просвітницькими організаціями України та країн ЄС.

У центрі акумулюються інформаційні ресурси щодо суспільного, політичного, економічного та культурного життя країн ЄС.

У ЦЄІ можна замовити і отримати у безкоштовне користування літературу з питань європейського права, економіки країн ЄС, культури і мистецтва народів Європи, історичних і сучасних зв'язків України з країнами Європи. Окремо можна ознайомитися з літературою, виданою мовами народів Європи».

Основні вимоги до центрів європейської інформації. Методика створення центрів європейської інформації

**Місце в структурі бібліотеки.
Організація простору, розвиток
матеріально-технічної бази. Людські
ресурси. Години роботи.
Обладнання**

Утворюючи ЦЄІ, бібліотека повинна врахувати основні вимоги до таких центрів й, виходячи зі своїх можливостей і потреб громади, яку вона обслуговує, організувати їхню

роботу. Бібліотека може відкрити центр, пункт, зал, відділ, сектор, куточок європейської інформації в залежності від наявних ресурсів і потреб користувачів.

ЦЄІ можуть утворюватися у складі вже існуючих підрозділів бібліотеки – довідково-бібліографічному відділі, читальному залі тощо. Деякі книгозбірні концентрують ресурси європейської інформації, які вже є в інших відділах бібліотеки, в новому ЦЄІ, тобто створюється окремий підрозділ, якщо бібліотека має достатньо ресурсів і планує активно розвивати цей напрям роботи. Такі центри виконують координуючу роль, інтегруючи відомості про європейську інформацію, що збирається в інших відділах книгозбірні. Важливо, щоби інформація про наявність ЦЄІ і послуг, які він надає, була розміщена в інших відділах книгозбірні та в її філіалах, щоби орієнтувати користувачів і полегшувати їм пошук інформації про ЄС.

У процесі прийняття рішення щодо відкриття ЦЄІ треба зважати на наявність людських, технічних ресурсів, місця для розміщення інформаційних ресурсів і обслуговування користувачів. Книгозбірня повинна:

- надати приміщення або його частину, підтримувати його у відповідному стані;
- передбачити, за необхідності, виділення додаткових приміщень для проведення заходів і програм, присвячених ЄС;

- призначити фахівця, бажано того, хто володіє англійською чи іншою робочою мовою ЄС, навичками роботи з комп'ютером і ефективного пошуку інформації в Інтернеті, який працюватиме відповідно до визначеного графіку; сформулювати його посадові обов'язки;
- облаштувати робочі місця бібліотекаря та відвідувачів. Комп'ютери, доступ до Інтернету, в т. ч. WiFi, можливості проведення відеоконференцій, копіювальний апарат – це той бажаний мінімум, який дозволить ефективно надавати доступ користувачам до європейської інформації.

Бажано також облаштувати приміщення з огляду на доступність його для людей з фізичними обмеженнями.

Години роботи ЦЄІ повинні бути зручними для користувачів, за можливості – відповідати годинам роботи книгозбірні. Години роботи треба вказати на видному місці у ЦЄІ та в інших приміщеннях бібліотеки, на її веб-сайті.

Як відкрити ЦЄІ у бібліотеці вищого навчального закладу?

Якщо бібліотека вищого навчального закладу бажає стати офіційним партнером Представництва ЄС в Україні, то вона повинна звернутися туди з відповідною заявкою. Заявка –

це офіційний лист-прохання на ім'я Посла, Голови Представництва ЄС, що написаний у довільній формі й містить загальну інформацію про заклад та обґрунтування для відкриття центру.

При розгляді заявки в Представництві беруться до уваги такі фактори: наявність діючого ЦЄІ в місті та регіоні, кількість студентів та викладачів у ВНЗ, участь ВНЗ у міжнародних програмах ЄС та країн-членів ЄС, наявність ресурсної бази для запровадження центру, бажання брати участь у всіх заходах і програмах Представництва ЄС у регіоні, а також самостійно проводити роботу з розповсюдження інформації про ЄС, його цінності та відносини Україна – ЄС.

З вимогами до функціонування ЦЄІ в університеті можна ознайомитися, прочитавши типову угоду, що укладається між Представництвом ЄС та ВНЗ ¹³.

Роль партнерів

Якісна робота ЦЄІ великою мірою залежить від партнерства. Співпраця бібліотек з громадськими організаціями, навчальними закладами, урядовими структурами, журналістами сприятиме організації

¹³ Як заснувати Інформаційний центр ЄС (25/11/2015) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/more_info/eu_information_centres/eu_centres_in_ukraine/joining_uk.htm.

ефективної системи інформування громадян України про діяльність ЄС, його структур та євроінтеграцію.

Євроінтеграційний рух України викликав до життя численні об'єднання, громадські організації, рухи, мережі, коаліції, дослідницькі центри та групи, які на національному та регіональному рівнях задіяні в інформуванні громадян про ЄС та різні аспекти євроінтеграції. Серед них, зокрема (за даними ¹⁴):

- Українська мережа європейських клубів:
<http://eu.prostir.ua/in/39901.html>
- Українська асоціація Європейських студій:
<http://eu.prostir.ua/in/39897.html>
- Громадська ініціатива «Європа без бар'єрів»:
<http://novisa.org.ua/>
- Рух «Ми – європейці»: <http://ukraine-europe.eu/>;
<http://www.facebook.com/#!/groups/euinua/>
- Громадська експертна рада при Українській частині Комітету з питань співробітництва між Україною та ЄС:
<http://eu.prostir.ua/themes/rada.html>

¹⁴ Стратегія розвитку мережі центрів європейської інформації України до 2014 року / Розробник: Мережа центрів Європейської інформації України за підтримки ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону» в рамках проекту «Розробка стратегії Мережі центрів європейської інформації України» та Програми «Європейська програма» міжнародного фонду «Відродження». – [Київ], 2012. – С. 3.

- Українська Національна Платформа Форуму Громадянського Суспільства Східного Партнерства: <http://eu.prostir.ua/themes/EaP.html>
- Мережа представників Програми «Молодь в дії»: <http://yia.org.ua/common/kontakty.html>
- Українська асоціація Європейських студій: <http://eu.prostir.ua/in/39897.html>
- Громадянська Мережа ОПОРА: www.opora.org.ua
- Українська школа політичних студій: <http://www.usps.org.ua>
- Всеукраїнська екологічна громадська організація «МАМА-86»: <http://www.mama-86.org.ua>.

Наприклад, ЦЄІ, що діє в Одеській ОУНБ ім. М. Грушевського, співпрацює з такими неурядовими організаціями: «Прес-клуб реформ», Одеська обласна організація «Комітету виборців України», «Демократичний альянс», «Лицом к лицу», «Молодіжна організація народних дипломатів», а також з національно-культурними товариствами, які працюють на Одещині ¹⁵.

Бібліотеки, активно співпрацюючи з громадськими організаціями та іншими партнерами, мають можливість сприяти широкому залученню неурядових організацій до процесу інформування про співпрацю України з ЄС,

¹⁵ ЦЄІ на базі Одеської ОУНБ ім. М. Грушевського: 2005-2015/ О. Булгакова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.slideshare.net/O_Bulgakova/20052015-56903183.

ефективному діалогу влада – суспільство. У бібліотеках можуть проводитися семінари, конференції, круглі столи, дискусії та обговорення за участі представників місцевих органів влади, експертів, аналітиків, громадських активістів, представників різних соціальних груп. Таке партнерство також сприятиме кращому розумінню й задоволенню бібліотечними фахівцями інформаційних потреб активістів громадянського суспільства.

Корисним стане співробітництво з інформаційними центрами та експертами країн ЄС, з посольствами, міжнародними фондами, інформаційними та культурними центрами й представництвами країн Європи в Україні. Цінним буде партнерство з місцевими засобами масової інформації.

Партнерство важливе для отримання бібліотекою додаткових інформаційних ресурсів, запрошення експертів, організації різноманітних заходів, залучення різних категорій користувачів тощо.

Інформаційні ресурси ЦЄІ

**Формування колекції ЦЄІ.
Відображення різних точок зору.
Друковані та електронні ресурси.
Тематика і основні цільові групи.
Підтримка актуальності колекцій**

На початкових стадіях розвитку ЦЄІ в публічних бібліотеках Великої Британії, в 1990-х роках, як засвідчили дослідження, бібліотекарі часом висловлювали занепокоєння, чи не порушить відкриття таких центрів принцип політичної нейтральності публічних бібліотек. Щоби запобігти порушенню принципу політичної нейтральності, бібліотекарі включали до бібліотечних колекцій матеріали, що віддзеркалюють різні точки зору. Поряд з отриманням матеріалів від ЄС та його структур, вони комплектували фонди своїх центрів іншою літературою, щоби забезпечити політичний баланс і професійний підхід до задоволення потреб різних категорій користувачів, зокрема школярів і бізнесменів, заповнити лакуни в тематичному складі колекції, надавати актуальну, найновішу інформацію. Водночас бібліотекарі відчували суттєву потребу у ресурсах з права, бізнесу, а також ресурсів з техніки та науки. Бібліотекарі намагалися визначити, якою має бути якісна колекція

ресурсів європейської інформації¹⁶. Для цього вивчали попит, зокрема тематику інформаційних запитів. Найбільш часто надходили запити щодо статистичної та бізнесової інформації, загальних питань діяльності ЄС, грантів і позичань, запровадження європейського законодавства, прав людини та соціальних питань (там само, с. 19-20). Користувачі потребували інформацію для освітніх цілей, багато у кого потреби в інформації були пов'язані з роботою.

Інформування користувачів бібліотек з питань європейської інтеграції України має здійснюватися систематично, відповідати потребам і відбуватися на демократичних засадах. Рекомендуємо працівникам бібліотек при оцінці інформації зважати на те, що вона створюється задля задоволення потреб споживачів, визначених за допомогою проведення соціологічних опитувань, фокус-груп та глибинних інтерв'ю. Окремі інформаційні потоки спрямовуються на передачу оперативних фактів і ґрунтуються на відомостях щодо перебігу офіційних подій, даних про заходи і надзвичайні ситуації. Слід також виокремлювати інформацію, що надається задля підтримки певного рівня знань у суспільстві. Це основні факти щодо процесу європейської інтеграції України та функціонування ЄС, передача знань, що

¹⁶ The provision of European information by public libraries in the UK: results of a British Library Research and Innovation Centre funded research project // Library Management. – 1997. – Jan. –P. 9-12.

створюють можливість брати участь у суспільному діалозі, приймати свідомі рішення.

Інформація про ЄС часто змінюється. Стратегія інформаційного обслуговування повинна радше базуватися на концепції надання доступу, ніж на побудові колекції, – підкреслювали британські фахівці¹⁷. ЦЄІ повинні регулярно переглядати свої зібрання, вилучати літературу, що втратила актуальність. При цьому треба зважати на зовнішній вигляд публікації, її зміст (визначити, чи не застаріла інформація міститься в публікації), проаналізувати, чи користується попитом це видання, якщо не користується, то чи варто тримати в колекції багато примірників. Через те, що інформація про ЄС швидко і часто змінюється, ЄС орієнтується переважно на використання електронних ресурсів для розповсюдження інформації про свою діяльність. Нині переважна більшість матеріалів, що містять європейську інформацію, існують лише в електронному вигляді.

¹⁷ Cooper M. Public libraries and EU information // Aslib Proceedings. – 1999. –Vol.51. Iss.10. – P.12.

Рекомендаційний список веб-сайтів європейської інформації та інформації про євроінтеграцію України

Бібліотекарі мають вміти шукати і надавати користувачам інформацію безпосередньо з джерел ЄС, використовувати інформацію про ЄС і євроінтеграцію від законодавчих, виконавчих і судових структур української влади, а також ту, що генерується науково-дослідними установами та інститутами громадянського суспільства. Важливою для членів громади може бути інформація з місцевих джерел – від органів місцевого самоврядування, що розповідає про партнерські проекти, програми, заходи, про участь членів конкретної громади у подіях, пов'язаних з ЄС, та сприяє формуванню почуття залученості до процесів євроінтеграції.

Пропонуємо вашій увазі орієнтовний список вибраних джерел європейської інформації та інформації про євроінтеграцію України, які допоможуть бібліотекарям в організації інформаційного та бібліотечного обслуговування користувачів. Почнемо його з ресурсів, які пропонує безпосередньо ЄС.

Прозорість діяльності й відкритий доступ до документів – важливий принцип функціонування ЄС. Це, зокрема, підкреслено у звіті про діяльність ЄС у 2014 р.: посилання на

повний текст цього звіту подано тут: ¹⁸ (с. 277). Прозорість діяльності всіх установ ЄС досягається оприлюдненням документів на їхніх веб-сайтах. ЄС вимагає, щоби всі веб-сайти були стандартизованими і легкодоступними. Звертаємо увагу на те, що доступність до європейської інформації досягається ще й тим, що документи у більшості випадків подаються всіма мовами країн-членів ЄС.

Список основних установ ЄС та їхні веб-адреси

Назви зазначені українською, в дужках – англійською мовою для полегшення пошуку інформації, а також подана коротка анотація сайту. Детальніше про ці установи можна прочитати, наприклад, тут: ¹⁹.

Європейський Союз (European Union)

http://europa.eu/index_en.htm

Загальна інформація про ЄС; корисними для бібліотекарів будуть розділи, призначені для дітей і вчителів.

¹⁸ General report on the activities of the European Union 2014 [Electronic resource]. – Access: <http://bookshop.europa.eu/en/general-report-on-the-activities-of-the-european-union-2014-pbNAAD15001/>.

¹⁹ Установи ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/what_eu/eu_institutions/index_uk.htm, або: Установи ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://delukr.sdv.com.ua/page6649.html>.

Рада Європейського Союзу (The Council of the European Union)

<http://www.consilium.europa.eu/en/council-eu/>

Вся інформація про Раду ЄС; актуальна інформація про головування та теми засідань.

Європейський парламент (The European Parliament)

<http://www.europarl.europa.eu/portal/en>

Актуальна інформація про склад, комітети та діяльність Європейського парламенту, що обирається громадянами-членами ЄС; корисними для бібліотекарів може бути розділ відео та можливість підписатися на новини.

Рада Європи (The European Council)

<http://www.consilium.europa.eu/en/european-council/>

Інформація про Раду Європи; цікавими для користувачів бібліотек будуть політика, теми і процедури засідань, прийняті рішення і документи.

Європейська комісія (The European Commission)

http://ec.europa.eu/index_en.htm

Європейська комісія є виконавчим органом ЄС; корисними для бібліотекарів є відомості про діяльність

інформаційних пунктів і можливості отримати консультації та інформаційні послуги.

Європейська служба зовнішньополітичної діяльності

<http://eeas.europa.eu/>

Служба відповідає за зовнішню політику і політику безпеки ЄС; для бібліотекарів цінними є ресурси розділу «ЄС і громадяни» та дискусійна сторінка.

Суд Європейського Союзу (The Court of Justice of the European Union)

http://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/

Дієвий інформаційний ресурс про дотримання права при тлумаченні застосування договорів у межах ЄС; корисними є бібліотека повних текстів документів та пошукова база судових справ, що розглядаються, а також публікацій та мультимедійних ресурсів.

Європейський центральний банк (The European Central Bank)

<http://www.ecb.europa.eu/ecb/html/index.en.html>

Банк відповідає за грошову політику та валютні операції в ЄС; для бібліотекарів корисним є розділ «Дослідження і публікації».

Суд аудиторів (The European Court of Auditors)

<http://www.eca.europa.eu/en/Pages/ecadefault.aspx>

Суд аудиторів є «охоронцем» фінансів ЄС; радимо звернути увагу на поточну інформацію щодо порядків та процедур фінансової діяльності у межах ЄС, а також публікації аналітичного змісту.

Європейський комітет з економічних і соціальних питань (The European Economic and Social Committee)

<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.home>

Комітет відповідальний за суспільну думку з економічних та соціальних питань; для бібліотекарів корисними будуть документи, інформація про події та з актуальних тем, а також розділ «Візьми участь!» з анонсами заходів, акцій, проектів, вакансій і стажувань.

Комітет регіонів (The Committee of the Regions)

<http://cor.europa.eu/en/Pages/home.aspx>

Комітет регіонів опікується питаннями регіональної політики, навколишнього середовища та освіти на регіональному і місцевому рівнях; рекомендуємо використовувати інформацію з розділу «Європа у моєму регіоні».

Європейський Інвестиційний Банк (The European Investment Bank)

<http://www.eib.europa.eu/?lang=en>

Європейський Інвестиційний Банк фінансує державні та приватні довгострокові інвестиції.

Європейський омбудсмен (The European Ombudsman)

<http://www.ombudsman.europa.eu/home/en/default.htm>

Європейський омбудсмен провадить слідство за скаргами щодо неправомірних дій в роботі адміністрацій та інституцій ЄС; для користувачів бібліотек корисно дізнаватися про стратегію і етику діяльності захисних структур в ЄС.

Офіс офіційних публікацій ЄС (The Publications Office of the European Union)

<http://publications.europa.eu/en/home>

Містить новини, інформацію про установи, публікації про політику ЄС у різних сферах; для користувачів та ІТ фахівців радимо звернути увагу також на розділ з програмними додатками «EU apps».

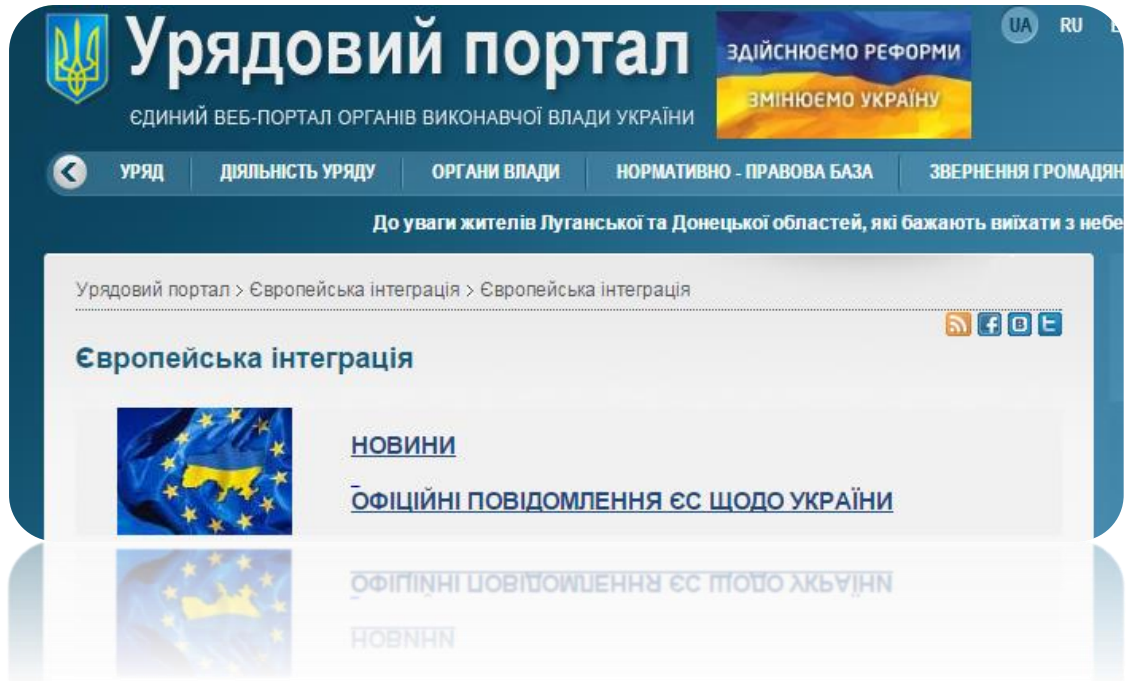

Представництво Європейського Союзу в Україні (Delegation of the European Union to Ukraine)

http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm

Представництво ЄС в Україні має статус дипломатичної місії та офіційно представляє ЄС в нашій країні. Воно сприяє політичним та економічним зв'язкам між Україною та ЄС шляхом підтримання ефективного діалогу з урядовими установами та підвищення поінформованості про ЄС, його установи та програми; відстежує впровадження Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС; інформує громадськість щодо розвитку ЄС, роз'яснює окремі аспекти політики ЄС; бере участь у впровадженні програм зовнішньої допомоги ЄС.

Сайти органів державної влади в Україні, де можна шукати інформацію про ЄС та євроінтеграцію

Урядовий портал

http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246396130&cat_id=223223535

Міститься Урядовий офіс з питань ЄС, тексти офіційних документів, відображаються процеси наближення законодавства України до права ЄС, візового діалогу, зони вільної торгівлі, східного партнерства, співробітництва з Радою Європи.

Комітет з питань Європейської інтеграції Верховної ради України <http://comeuoint.rada.gov.ua/>

Тут ви знайдете інформацію з питань, що перебувають у віданні комітету: участь України в міжнародних інтеграційних процесах з ЄС; оцінка відповідності законопроектів міжнародно-правовим зобов'язанням України; забезпечення міжпарламентських зв'язків Україна-ЄС, координація програм технічної допомоги та спеціальних навчальних програм; надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України з ЄС та його державами-членами (ратифікація, приєднання до міжнародного договору, прийняття тексту міжнародного договору), денонсація зазначених міжнародних договорів України; питання транскордонного та міжрегіонального співробітництва.

Інформація про співпрацю України та ЄС, імплементацію актів законодавства ЄС (новини, ресурси, документи) відображається на сайтах центральних органів виконавчої влади, органів місцевої влади (обласних, міських, районних рад та державних адміністрацій). Вони можуть слугувати бібліотекам джерелами отримання відомостей про галузеві та регіональні аспекти євроінтеграції, їх варто використовувати для інформування членів громад. Наприклад:

Міністерство закордонних справ

<http://mfa.gov.ua/ua>

Міністерство охорони здоров'я України

<http://moz.gov.ua/ua/portal/PU.html>

Міністерство культури України

http://195.78.68.75/mcu/control/uk/publish/article?art_id=244962256&cat_id=244962252

http://195.78.68.75/mcu/control/uk/publish/article?art_id=244977044&cat_id=244913751

Міністерство інфраструктури України

<http://www.mtu.gov.ua/timeline/Evrointegraciya.html>

Вінницька обласна державна адміністрація

http://www.vin.gov.ua/web/vinoda.nsf/webgr_view/GrPAKQH?OpenDocument&count=5&RestrictToCategory=GrPAKQH

Кіровоградська обласна державна адміністрація

<http://www.kr-admin.gov.ua>

Ресурси від науково-дослідних установ, інститутів громадянського суспільства та медіа

Бібліотекарі мають допомагати користувачам використовувати знання про ЄС як інструмент для розв'язання життєвих проблем; генерувати нові ідеї щодо шляхів євроінтеграції на рівні своїх громад, приймати нестандартні рішення й нести за них відповідальність; цілеспрямовано використовувати свій потенціал як для самореалізації у професійному й особистісному плані, так і в інтересах суспільства, держави; бути здатним до вибору із численних альтернатив, що пропонує сучасне життя. Найкраще цьому сприяє інформація з різнобічних сайтів, як то сайти громадських організацій, об'єднань і рухів, фондів і програм, медійні сайти тощо. Бібліотекарі, переглядаючи ресурси і здійснюючи навігацію, мають складати веббібліографію найбільш цікавих сайтів і використовувати їх у своїй роботі.

Радимо до цього залучати користувачів бібліотеки, особливо молодь. Для прикладу наводимо перелік ресурсів, що заслуговують на увагу і можуть бути використані як відправні точки пошуку необхідної інформації.

Аррата : український національний портал

http://www.aratta-ukraine.com/text_ua.php?division=80

Громадська ініціатива «Європа без бар'єрів»

<http://novisa.org.ua/>

Інформаційна кампанія «Сильніші разом!» (Stronger Together) <http://www.strongertogether.org.ua/dorozhnya-karta-yevrointegratsijnyh-reform-2015-gromadskist-ta-eksperty-zaklykayut-deputativ-do-spivpratsi/>

Про переваги посиленої співпраці з Європейським Союзом.

Європейська Україна

<http://eukraina.com/load/eurointegration/4>

Євроінтеграція : Портал «Громадський простір»

http://www.prostir.ua/news_topics/evrointehratsiya/

Європейський вибір України

http://pidruchniki.com/1032061736532/politologiya/yevropeyskiy_vibir_ukrayini

Європейська та євроатлантична інтеграція / Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва

http://dif.org.ua/ua/topics/euro_integration/

Європейська правда: Міжнародна безпека та інтеграція України

<http://www.eurointegration.com.ua/>

Канал «Euronews»

<https://www.youtube.com/user/euronewsukr>

Українською мовою з онлайн-трансляціями та архівними матеріалами.

Медіапортал

<http://espresso.tv/tag/yevrointegraciya>

Офіс зв'язку українських аналітичних центрів у Брюсселі «Сусіди поруч»

<https://ukraine-office.eu/>

Портал «Європейський вибір»

<http://eu4ukr.wix.com/europeanchoice>

Тема: Євроінтеграція: Портал новостей

http://lb.ua/tags/1120_evrointegratsiya.html

Див. також ресурси, що наведені у підрозділі «Роль партнерів» цього видання.

Електронні ресурси мережі ЦЄІ

На порталі мережі ЦЄІ (<http://ukrcei.org/catalog>) розміщено повні тексти матеріалів з питань європейської інтеграції, підготовлених центрами і призначених для використання у бібліотеках. Кожен з матеріалів має свою цінність, містить досвід роботи ЦЄІ, побудований за певною методикою та становить практичний інтерес для бібліотек, де будь працювати ЦЄІ. Пропонуємо вам познайомитися з цими ресурсами і використовувати їх у своїй роботі.

1. Волонтером у Європу : путівник альтруїста / упоряд. : О. Процак, М. Дуткевич. – Львів : Дизайн-студія «Папуга», 2010. – 80 с.

2. Європейська інтеграція на початку нового тисячоліття : довідник / уклад. : А. М. Круглашов, І. Озимок, Т. С. Астапенко, В. В. Руссу. – Ч. 1. – Чернівці, 2010. – 212 с.
3. Європейський Союз : довідкове вид. для викладачів / Центр європ. інф. ; Дніпропетровська ОУНБ. – 36 с.
4. Європейський Союз : довідкове вид. для студентів / Центр європ. інф. ; Дніпропетровська ОУНБ. – 32 с.
5. Європейський Союз : довідкове вид. для школярів / Центр європ. інф. ; Дніпропетровська ОУНБ. – 16 с.
6. Євросоюз та європейські горизонти України : реком. бібліогр. покажч. - Вид. 2-е, перероб., допов. / Асоц. «Поділля Перший» ; Хмельниц. ОУНБ ім. М. Островського. – Хмельницький, 2007. – 44 с.
7. История конкурса «Евровидение» : инф. полнотекст. сб. / Центр европ. инф. ; Днепрпетровская ОУНБ ; сост. Н. П. Гордийчук. – Днепрпетровск, 2009. – 15 с., ил.
8. Копенгагенські критерії : зб. матеріалів / Центр европ. инф. ; Дніпропетровська ОУНБ ; упоряд. С. Д. Прудченко. – Дніпропетровськ, 2009. – 30 с.
9. Освітній пакет з актуальних питань європейської інтеграції : навч. зб. / Сіверський ін-т регіон. досліджень ; упоряд. : В.М. Бойко, Н. В. Коваленко, Л. А. Чабак. – Чернігів : Видавець Лозовий В.М., 2010. – 152 с.

10. Формат святкування Дня Європи в рамках кампанії «Я поділяю європейські цінності»: метод. рекомендації, матеріали кампанії, історії успіху / Центр європ. інф.; Луганська ОУНБ. – Луганськ, 2011. – 30 с.

На сайтах бібліотек України наводяться інформаційні ресурси з питань євроінтеграції України, а також про ЄС в цілому. Найбільш чітко структурована така інформація на сайтах обласних універсальних наукових бібліотек (ОУНБ), особливо тих з них, де діють ЦЄІ, адже в центрі акумулюються інформаційні ресурси щодо суспільного, політичного, економічного та культурного життя країн ЄС.

Слідкуючи за новинами про діяльність Центрів, можна дізнаватися про цікаві заходи, що відбуваються у бібліотеках, вивчати досвід їх проведення та запозичувати інновації, як, наприклад, з сайту Кіровоградської ОУНБ ім. Д. І. Чижевського: <http://library.kr.ua/euro/news2014.html>.

Корисними також можуть бути каталоги ресурсів з питань євроінтеграції України, як, наприклад, на сайті Миколаївської ОУНБ ім. О. Гмирьова: <http://www.reglibrary.mk.ua>.

На окремих сайтах можна знайти цікаві й корисні посилання на ресурси, наприклад, сайт Херсонської ОУНБ ім. О. Гончара містить перелік офіційних документів з питань європейської інтеграції (<http://europa.artkavun.kherson.ua>) та каталог веб-ресурсів (<http://europa.artkavun.kherson.ua/>).

Організація обслуговування користувачів

Інформаційні потреби та групи користувачів. **Тематика обслуговування в ЦЄІ**

Для організації ефективного обслуговування важливо розуміти інформаційні потреби існуючих і потенційних користувачів ЦЄІ, визначити основні їх групи. Для вивчення інформаційних потреб фахівці ЦЄІ в бібліотеках повинні використовувати комплекс методів: контент-аналіз, спостереження, опитування, аналіз документації, аналіз бібліотечної статистики та ін.

При організації інформаційного обслуговування важливо зважати на вимоги Європейської комісії щодо необхідності надання об'єктивної інформації, неприпустимості пропаганди. Зокрема, у документі «Технології інформування населення з питань європейської інтеграції. Аналітична записка» характеризується позиція Європейської Комісії щодо організації інформування населення з питань розширення ЄС, описаний досвід інформаційної діяльності країн-кандидатів і досвід ЄС протягом п'ятого розширення, розглядаються вступні стратегії Естонії, Латвії, Польщі, Румунії, Македонії, Хорватії, Албанії та

Чорногорії. Відповідно до стратегії акцент робився на забезпеченні об'єктивною інформацією. Принциповою позицією Європейської комісії стала відмова від використання технології пропаганди та застереження щодо поширення повідомлень, які можуть бути витлумачені як пропаганда»²⁰. Передбачалася «комунікативна діяльність, спрямована на медіаторів, а саме НДО, мас-медіа, державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування, вчителів і викладачів, бібліотекарів» (там само).

Досвід комунікаційних практик, що застосовувався у країнах п'ятого розширення, свідчить, що пріоритети надавалися певним цільовим аудиторіям. Так, академічна спільнота у Хорватії отримувала інформаційну продукцію через адресну розсилку професорам і в бібліотеки науково-освітніх установ, також організовувалися спеціальні лекції та семінари. В Естонії для інформування жінок передбачалися спеціальні випуски жіночих журналів, що висвітлювали вплив членства в ЄС на країну в контексті інтересів читачок. Практикувалося співробітництво з жіночими друкованими виданнями, спрямоване на задоволення інформаційних потреб цієї цільової аудиторії через матеріали у форматі «історії з життя» та «статті-портрети». Урядові структури Македонії обрали технологію брендингу, було затверджено

²⁰ Технології інформування населення з питань європейської інтеграції : Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/219/>.

логотип і слоган інтеграційного процесу, що їх через чотири роки запровадження впізнавали 85,5 % і 9,9 % населення відповідно. В результаті реалізації цієї технології у суспільства були сформовані позитивні відчуття щодо членства в ЄС, і не тільки щодо економічної складової членства. Зокрема, формувалося позитивне ставлення до таких цінностей, як повага до людської гідності, свобода, демократія, рівність, верховенство права, дотримання прав людини; спільний культурний та освітній простір тощо. На підприємців була розрахована інформаційна кампанія «Підготуйся зустріти конкуренцію» в Румунії.

В процесі організації інформування про ЄС та євроінтеграцію України важливо розуміти, що існують певні особливості в інформаційних потребах населення в різних регіонах України. Для західних областей України (Чернівецька, Закарпатська, Львівська, Волинська) характерною є транскордонна співпраця з країнами ЄС, що передбачає формування довгострокових економічних та інвестиційних проектів і укладання міжнародних угод на місцевому рівні.

У центральних і східних областях України (Дніпропетровська, Луганська, Донецька, Запорізька, Харківська) практичний вимір інформування населення про європейську інтеграцію може спрямовуватися на популяризацію освітньо-культурних програм і візитів з обміну досвідом щодо суспільно-політичного життя європейських держав.

Бібліотеки можуть підвищувати рівень поінформованості та обізнаності громадян про пріоритети, стан виконання поточних завдань, перспективи реалізації державної політики з європейської інтеграції та співпраці з ЄС і Радою Європи у різних сферах, зокрема:

1. Розміщувати на своїх веб-сторінках інформацію про роботу органів місцевої влади, що стосується співробітництва з ЄС і Радою Європи, про заходи, що відбуваються на місцевому рівні і стосуються економічної інтеграції України до ринку ЄС.
2. Проводити інформування та заходи з галузевих питань, наприклад:
 - реформування системи органів правопорядку та боротьби з корупцією в Україні та державах-членах ЄС;
 - інтеграція України до європейського освітнього та наукового простору;
 - пенсійна реформа в Україні та державах-членах ЄС;
 - європейська енергетична політика;
 - реформування житлово-комунального господарства в Україні та державах-членах ЄС;
 - запровадження європейських стандартів у процесі реалізації екологічної політики;
 - реформування системи охорони здоров'я в Україні та державах-членах ЄС;

- інноваційний розвиток в Україні в контексті європейської інтеграції;
- інтеграція України до трансєвропейської транспортної мережі;
- поширення досвіду європейських країн у реформуванні сільського господарства;
- стан, проблеми і перспективи адаптації законодавства України до законодавства ЄС;
- поширення досвіду європейських країн у реалізації молодіжної політики;
- запровадження європейських стандартів у процесі реалізації державної бюджетної політики;
- запровадження європейських стандартів у процесі реалізації антимонопольної політики;
- реформування державної служби в Україні відповідно до європейських стандартів;
- запровадження європейських стандартів у процесі реалізації митної політики;
- реформування податкової служби в Україні відповідно до європейських стандартів;
- запровадження в Україні європейських стандартів утримання громадян у місцях позбавлення волі та затриманих осіб;
- реформування системи державної статистики в Україні у контексті європейської інтеграції;

- реформування служб безпеки в Україні та державах-членах ЄС;
- управління державним майном в Україні із застосуванням європейського досвіду;
- державна інформаційна політика в контексті європейського досвіду;
- запровадження європейських стандартів державного регулювання міжетнічних відносин і мовної політики: уроки для України.

Для бібліотекарів буде корисним долучитися до групи «Public Libraries 2020» на Фейсбучі, в якій обговорюються стратегії розвитку публічних бібліотек в ЄС.

Особливості обслуговування в ЦЄІ. Інформування, довідково- бібліографічне обслуговування, організація програм і заходів

Британські бібліотекознавці вважають, що ЦЄІ мають трохи іншу культуру функціонування, ніж публічна бібліотека, яка, передусім, надає доступ до книг і видає книги додому. В ЦЄІ орієнтуються, головним чином, на надання інформації, виконання довідок. Усі ресурси тут повинні бути актуальними, містити тільки найновішу інформацію. Як вже зазначалося, ЦЄІ працюють передусім з інформацією в електронному форматі. У Великій Британії найчастіше такі центри

організовувалися в довідково-бібліографічних підрозділах книгозбірень.

Інформування у сфері європейської інтеграції України – це надання реципієнтам інформації відповідно до їхніх потреб з метою висвітлення реалізації євроінтеграційного курсу держави та ознайомлення зі структурами, принципами і завданнями співпраці з ЄС. Організація якісного інформування користувачів передбачає вивчення їхніх інформаційних потреб і спрямоване на отримання громадянами певного рівня знань про ЄС та євроінтеграцію, що дадуть їм можливість брати участь у суспільному діалозі, ухвалювати свідомі рішення щодо вступу держави до ЄС.

Довідково-бібліографічне обслуговування з питань європейської інтеграції здійснюється безпосередньо в бібліотеці, он-лайн, по телефону. Використовуються загальноприйняті методики прийняття запиту, виконання довідки і передачі її користувачам.

Завчасно підготовлені довідкові матеріали мають тенденцію швидко застарівати, тому підвищується значення професіоналізму бібліотекаря, який має бути спроможним знайти і надати актуальну інформацію, або скерувати користувача, навчити, як це зробити самостійно. Тож, надзвичайно важливим для ефективного функціонування ЦЄІ є використання актуальних інформаційних джерел і володіння сучасними методами довідково-бібліографічного обслуговування та інформування за допомогою нових

інформаційних технологій. Останні дозволять також підтримувати зворотній зв'язок, комунікацію з користувачами.

ЦЄІ варто представити в соціальних мережах, корисно вести тематичні блоги, організувати комунікаційні платформи. Залучення для цього волонтерів, експертів у цих питаннях допоможе бібліотекареві надавати якісний інформаційний продукт своїм користувачам.

Звертаємо вашу увагу на групу «Все про Європу в бібліотеках» на Фейсбукці. Це – громадський майданчик, який представляє інформацію про ЄС, євроінтеграційні процеси в Україні та досвід ЦЄІ ²¹.

Важливий напрям роботи ЦЄІ – навчання користувачів ефективному пошуку європейської інформації в Інтернеті. Для цього бібліотекарі організують групове та індивідуальне навчання та консультування, готують наочні матеріали, пам'ятки і керівництва, тематичні списки інтернет-сайтів тощо. Користувачі бібліотеки повинні вміти здобувати, аналізувати інформацію про ЄС, отриману з різних джерел, застосовувати її для індивідуального розвитку і самовдосконалення.

Обслуговування користувачів у ЦЄІ передбачає проведення різноманітних заходів і програм. Так, щороку центри, що входять до Мережі регіональних ЦЄІ, проводять

²¹ Все про Європу в бібліотеках [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/Все-про-Європу-в-бібліотеках-530540950444560/?fref=ts>.

понад 250 інформаційно-просвітницьких заходів у різних куточках України. В них беруть участь понад 15 тисяч студентів, школярів, освітян, представників громадських організацій, місцевої влади та пересічних громадян України. Переважно це – просвітницько-інформаційні заходи, спрямовані на поширення знань про ЄС і європейську інтеграцію України. Популярністю користуються круглі столи, лекції, презентації, семінари, тренінги, дискусії, пізнавально-розважальні заходи для молоді, тематичні виставки, святкування Дня Європи, Дня європейських мов, Тижня толерантності. Поширення набуло створення в бібліотеках інформаційних стендів/куточків, присвячених країнам ЄС та євроінтеграції. ЦЄІ використовуються також як майданчики для проведення прес-конференцій, презентацій книжок та оглядів новинок про ЄС і його членів, про євроінтеграцію, для веб-чатів і відеоконференцій. Популярними є перегляди кінофільмів, передусім документальних стрічок. Наприклад, в ЦЄІ, що діє в Одеській ОУНБ ім. М. Грушевського, працює кіноклуб «Я поділяю європейські цінності». У бібліотеках проводяться засідання клубів з євроінтеграції, вечори питань і відповідей тощо. Бібліотекарі разом з учителями можуть провести, наприклад, «Фестиваль країн ЄС», коли поділені на групи з 4-5 осіб школярі, використовуючи ресурси ЦЄІ, представляють конкретну країну ЄС.

Завжди багато молоді приходить на презентації, присвячені вступу до європейських університетів, складанню

відповідних іспитів, програмам наукового, освітнього, культурного обміну з країнами ЄС.

Варто згадати тут і проведення спільних заходів з партнерами та партнерськими організаціями, наприклад:

- медійні школи (школи медіаграмотності) з місцевими журналістами, працівниками мас-медіа;
- інформаційна підтримка діяльності мережі шкільних євроклубів, шкільних заходів, освітніх програм і проектів для школярів;
- наукові і творчі конкурси та олімпіади з питань європейської інтеграції серед учнів загальноосвітніх шкіл і студентів вищих навчальних закладів;
- студентські наукові конференції та форуми з питань європейської інтеграції;
- інформаційно-освітні, дозвілєві заходи «Україна в Європі та світі»;
- колективний перегляд та обговорення відеороликів, сюжетів, «ток-шоу», дебатів, дискусій з питань європейської інтеграції,
- онлайн-трансляція української версії Euronews (<http://ua.euronews.com/news/streaming-live/>).

Презентація дозволить вам ознайомитися з діяльністю у 2005-2015 рр. ЦЄІ Одеської ОУНБ ім. М. Грушевського ²².

Наведемо декілька прикладів програм, що здійснюють зарубіжні ЦЄІ та документації. Цікавий комплексний захід під патронатом мера міста кожні два місяці організує інформаційний центр Europe Direct у міській бібліотеці Мюнхену, Німеччина. Його назвали «Європейський форум». Під час форуму організатори проводять презентації, дискусії, надають консультації, наприклад, щодо визнання професійних кваліфікацій, програм навчальних обмінів, захисту споживачів тощо, тобто з тих питань, які цікавлять їхніх користувачів. Інформаційний центр Europe Direct у бібліотеці міста Лідс, Велика Британія, пропонує користувачам можливість вивчати та вдосконалювати знання офіційних мов ЄС, надаючи доступ до ресурсів, відзначаючи День європейських мов ²³. Франкомовні літні табори для дітей організує Інформаційний центр Europe Direct у міській бібліотеці в Ірландії ²⁴.

Дискусії, лекції, презентації завжди користуються популярністю. Зверніть увагу на проблематику, яка, зазвичай, привертає увагу існуючих і потенційних користувачів ЦЄІ:

²² ЦЄІ на базі Одеської ОУНБ ім. М. Грушевського: 2005-2015/ О. Булгакова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.slideshare.net/O_Bulgakova/20052015-56903183.

²³ Languages [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://europedirectleeds.org.uk/eu-learning>.

²⁴ Thurles:French Camp [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tipperarylibraries.ie/thurlesfrench-camp/>.

- Стандарти та якість життя людей у країнах ЄС, умови запровадження реформ (Чим відрізняється наше життя від життя пересічного європейця, наприклад, мешканця невеликого міста у Литві, Польщі, Чехії, Естонії? Що саме є умовою високих стандартів життя у Німеччині, Франції, Австрії? За якими правилами діють і взаємодіють між собою люди, групи людей, влада заради досягнення високої якості життя, наприклад у Швеції, Фінляндії?);
- Державна політика України щодо виконання умов Угоди про асоціацію (Що вже зроблено на державному рівні? Як необхідно розуміти і сприймати адаптацію нашого законодавства до європейського? Як прогнозувати перспективу, оцінювати можливі ризики і запобігати їм?);
- Можливості, що вже зараз існують в рамках співпраці України з країнами ЄС та Радою Європи (Як законодавство України щодо освіти адаптувати до європейського? Як отримати фінансування з бюджету ЄС для реалізації проектів розвитку місцевих громад? Які переваги безвізового режиму і яка з цього користь простим людям? Чи може пересічний громадянин України скористатися європейськими правозахисними органами?);
- Якими проблемами живуть мешканці європейських країн? (Як будувалася об'єднана Європа, який шлях пройшла, чого позбулася і що придбала? Які

економічні проблеми стоять на порядку денному сьогодні? Як соціальні процеси впливають на трансформацію Європи? Які етнічні, релігійні проблеми вирішують європейські країни зараз?);

- Чи поділяємо ми європейські цінності, чи європейська ми нація? (Що пов'язує наш регіон з Європою? Чи близькі нам історія, культура, ментальність європейців? Наскільки історія відповідного регіону України пов'язана з історією Європи? Як почувалися в Європі ті, хто там побував, які враження отримав, коли потрапив до розвиненої європейської країни вперше?);
- Хто і як має будувати європейську Україну? (Що треба зробити нам, аби досягти рівня життя, наближеного до європейських стандартів? Як підвищувати свою політичну культуру та соціальну відповідальність за прикладом громадян Європи? Як долати корупцію, яку молодь виховувати, скільки і як працювати?);
- Що ми можемо додати до ЄС? (Що отримає ЄС у разі набуття Україною членства, а що, можливо, втратить? Яку цінність для європейських країн становить економіка України? Які культурні, туристичні принади має Україна в очах європейців?).

Поширені в ЦЄІ книжкові виставки, виставки фотографій, плакатів. Можна рекомендувати проводити, зокрема, такі види виставок:

- виставка-подорож (наприклад: «Подорожуємо країнами ЄС»);
- виставка-вікторина (наприклад: «Відкрий для себе Німеччину»);
- фотовиставка (наприклад: «Столиці країн ЄС»);
- виставка-реклама (наприклад: «Нові видання про євроінтеграцію України»);
- цикли виставок (наприклад: «Провідні університети Європи»).

ФОТО З САЙТУ:
[HTTP://LIBRARY.KR.UA](http://library.kr.ua)

ФОТО З САЙТУ:
[HTTP://LIBRARY.NUNG.EDU.UA/](http://library.nung.edu.ua/)

Під час проведення різноманітних заходів пропонуємо використовувати відеофільми, сюжети, ролики – у якості ілюстративного матеріалу, для обговорення чи дискусій за окремими темами. Відібрані бібліотекарями фільми можна використовувати як навчальний матеріал. Наприклад, окремі відео з каналу «Сильніші разом», такі як «Європа починається з тебе», «Статистика», «Європа єдина щаслива родина», «Є в кожному» та інші (<https://www.youtube.com>).

Цікаве відео знайдете на каналі «Європейська школа» (<https://www.youtube.com/channel/UC-XQLz9ivu-dfEUPRXbB2cw>). Структурований матеріал за розділами «Про ЄС та інституції», «Як працює Європейський Союз», «Я – Європа», 100 роликів про любов до європейців і Європи, підбірки відео про європейську культуру, навчання і молодь, науку, технології і ресурси, навіть архівні матеріали дозволять унаочнити бібліотечні уроки, тренінги, огляди, просто і зрозуміло дати відповіді на питання про переваги європейської інтеграції. Ще більше ресурсів з різноманітних тем – <https://www.youtube.com/channel/UCnroxLjhUw5Kb5NOCPMXuow/playlists>.

Віртуальні подорожі та екскурсії містами і музеями Європи, знайомство з історичними і культурними пам'ятками, спостереження за життям, побутом, умовами навчання, лікування, вирішенням екологічних проблем, іншими питаннями життя у спільному європейському домі

можна здійснювати у бібліотеці, користуючись відеоресурсами, доступними у мережі, наприклад:

«Мандруємо Європою»

(<https://www.youtube.com/watch?v=KqslKUwe11Q>),

«Подорож столицями Європи»

(<https://www.youtube.com/watch?v=MWHIkCJ48VM>),

«Брюсель – столиця Європи»

(<https://www.youtube.com/watch?v=rFQJ6N2XxDI>).

Організація обслуговування користувачів з особливими потребами. Фізична та інтелектуальна доступність до європейської інформації. Популяризація послуг для людей з особливими потребами. Робота з партнерами

Люди з особливими потребами – це люди, які мають обмеження фізичного, емоційного, психічного чи інтелектуального характеру. Ці обмеження заважають повноцінно брати участь у житті суспільства. Обмеження можуть бути помітними та такими, що їх непомітно з першого погляду, зокрема люди можуть мати проблеми з навчанням, читанням друкованого тексту, мати дефіцит уваги, поведінкові розлади тощо. Такі люди також потребують особливої уваги, бібліотекарю варто заохотити їх розказати

про свої проблеми для кращого задоволення інформаційних потреб, водночас зберігаючи конфіденційність.

Європейські цінності передбачають надання доступу для всіх, без виключень. Якісне обслуговування цієї групи користувачів передбачає забезпечення фізичної та інтелектуальної доступності до європейської інформації. Організація фізичної доступності – це спеціальне облаштування приміщення бібліотеки та ЦЄІ. Це стосується, зокрема, наявності пандусу та відповідним чином облаштованого входу до книгозбірні, достатнього для пересування на візку простору між стелажми, відсутності поріжків, наявності спеціальних робочих станцій з доступом до Інтернету для людей на візках і незрячих. Інтелектуальна доступність передбачає надання відповідних послуг і доступу до інформації з огляду на можливість бачити чи опанувати друкований текст, організацію навчання користувачів ефективному пошуку європейської інформації тощо.

Обслуговування людей з особливими потребами вимагає від персоналу центру хороших комунікативних навичок, поваги та готовності допомогти в отриманні навичок ефективного пошуку й використання інформації. Важливо більше довідатися про різні форми інвалідності, щоби якісніше організувати роботу ЦЄІ та зробити доступною європейську інформацію.

Популяризація послуг і можливостей ЦЄІ з огляду на потреби людей з обмеженнями – важлива передумова активного користування центром. ЦЄІ повинен

співпрацювати у цьому напрямі з іншими підрозділами бібліотеки та підтримувати партнерство з відповідними урядовими та громадськими структурами, навчальними закладами тощо.

Залучення волонтерів

Якісній роботі ЦЄІ сприятиме залучення волонтерів, допомоги у вигляді послуг, товарів чи роботи на безкоштовних засадах. Допомога може надаватися учасниками програм і заходів та членами громади. Такою допомогою можуть бути матеріальні засоби – обладнання, книжки, меблі, диски, а також харчі, які приносять учасники програм на заходи в ЦЄІ. Послуги можуть включати ремонт приміщення та офісної і комп'ютерної техніки, друкування матеріалів, PR, поширення інформації, виступ з презентацією чи лекцією. Волонтери – це ті, хто безкоштовно надає свої послуги. Важливо пам'ятати, що робота з волонтерами вимагає чіткої організації та планування. Залучаючи волонтерів, ви не лише шукаєте допомоги для свого ЦЄІ, але й надаєте людям можливості «працювати на загальне благо». Часто волонтерами виступають студенти, пенсіонери, викладачі. Не забувайте дякувати волонтерам за їхню допомогу.

Для кращої впізнаваності ЦЄІ корисним є використання відповідної символіки. У ЦЄІ розміщують на видноті прапор ЄС, його символи. Якщо ваш центр входить до вже існуючої мережі, то необхідно використовувати її логотип.

Для ефективного використання ресурсів європейської інформації та послуг ЦЄІ про них мають знати. При цьому треба розуміти, що саме популяризує бібліотекар – сам центр, ресурси про ЄС чи ЄС. У процесі рекламування, як ЦЄІ, так і його ресурсів, необхідно дотримуватися неупередженості, збалансованості й представляти матеріали, що висвітлюють різні точки зору.

Важливо спромогтися того, щоби члени громади, представники влади, громадські організації, заклади освіти бачили в бібліотеках важливий ресурс, джерело інформації про ЄС та євроінтеграцію. Цьому може посприяти якісно підготовлена реклама вашого ЦЄІ.

Існує багато відео, що рекламують ЦЄІ. Одні з них створені Європейською комісією, інші – самими ЦЄІ Europe Direct. Подивіться рекламне відео про інформаційні центри Europe Direct, підготовлене Європейською комісією ²⁵. У ньому підкреслено значення ЦЄІ, у динамічній манері

²⁵ The Quest - Europe Direct Information Centers [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=oxr1NsYFPhA>.

підкреслюється, що недостатньо просто рухатися, щоби досягти мети, треба знати куди йти і для чого. Інше відео (з субтитрами англійською мовою) розповідає про діяльність мережі ЦЄІ Europe Direct у різних країнах Європи ²⁶, а оце ²⁷ – про конкретний центр на Мальті. Створені також відео, які рекламують конкретні ресурси ЦЄІ, наприклад, це ²⁸. Тож і ви залучіть партнерів, волонтерів і створіть своє відео, яке заохотить користувачів приходити до вашого центру, використовувати інформаційні ресурси. Розмістіть його в соціальних медіа, використовуйте під час заходів.

Популяризація і реклама наявних ресурсів з європейської інформації може здійснюватися, використовуючи друковані, або електронні ресурси, наприклад, плакати, листівки, керівництва для користувачів, оголошення та інформація на веб-сайтах, у блогах, на Фейсбукці. Можна влаштовувати виставки ресурсів, у тому числі й віртуальні. На них поряд з інформацією про центр і його послуги обов'язково вказується його адреса, контактна інформація і розміщується логотип. Друковані засоби використовують безпосередньо у центрі, в інших підрозділах книгозбірні, розповсюджують у навчальних закладах, у

²⁶Europe Direct information centres [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://www.facebook.com/europedirectcardiff/videos/62216816452042>.

²⁷ Europe Direct Valetta Information Center [Електронний ресурс].

– Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=qG7pLBQHeVc#t=64>.

²⁸ Europe Direct Intranet promotional Video [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=Np8xML5jZgM>.

публічних місцях. Великі можливості для популяризації ЦЄІ мають електронні ресурси, зокрема, веб-сторінка бібліотеки, списки розсилки, соціальні медіа. Інформацію на електронних ресурсах легко оновлювати, спрямовувати саме тим категоріям користувачів, кому вона може бути корисною.

Необхідно залучати засоби масової інформації: запрошувати журналістів на заходи, проводити для них навчання з ефективного пошуку і використання інформаційних ресурсів ЄС, надсилати їм інформацію про нові надходження тощо. Корисними можуть бути промоційні кампанії. Разом з іншими відділами бібліотеки ЦЄІ може запропонувати місцевим журналістам, громадським організаціям створити й вести постійні інформаційні рубрики в ЗМІ та соціальних медіа щодо життя в європейських країнах, досвіду євроінтеграції, кращих європейських практик у різних галузях, водночас рекламуючи свої ресурси і послуги.

Важливо планувати рекламну діяльність ЦЄІ, зважаючи на наявні ресурси, матеріальні, технічні й людські, координувати її з рекламною діяльністю всієї бібліотеки.

Планування і звітність

Підготовка до написання плану діяльності. Види планів. Вимоги до планування і звітності

Якісне обслуговування користувачів ЦЄІ неможливе без чіткого визначення бачення діяльності цього підрозділу бібліотеки та його цілей. Бачення – це розуміння того, що ми робимо, того, що змінюється завдяки нашій діяльності, на що ми впливаємо, який має бути результат нашої діяльності. Це важливо, бо є підґрунтям, основою програм і послуг ЦЄІ. Важливо визначити основні зацікавлені в діяльності ЦЄІ сторони. Це – не лише користувачі бібліотеки. Продумайте, хто ще зацікавлений в отриманні інформації про ЄС та євроінтеграцію України, в роботі центру і чому. Необхідно також враховувати, як діяльність ЦЄІ вписується у загальну систему діяльності бібліотеки, враховувати місію бібліотеки та наявні ресурси.

Планування – це визначення напрямку руху до чогось і укладання рекомендацій щодо слідування цим напрямком. Плани бувають стратегічні й операційні, кошториси, плани комунікації, проекти та ін. Залежно від поставленої мети, потреб зацікавлених осіб і організацій, обсягу діяльності, наявних ресурсів необхідно обирати види плану діяльності.

Зазвичай у плані вказують цілі (досягнення певного загального результату), завдання щодо досягнення цілей у плані та ресурси. До ресурсів належать люди, матеріали, технології, гроші тощо, необхідні для досягнення цілей.

Починати планування варто з формулювання бачення і місії ЦЄІ, бо це буде основним орієнтиром при укладанні плану. Проаналізуйте, що вже робиться і що роблять інші з цієї проблеми. З'ясуйте, що вже є в наявності. Визначте цілі, сформулюйте завдання, обміркуйте й опишіть стратегії досягнення цілей. У плані необхідно також вказати, що можна буде вважати успіхом у досягненні цілей. Важливо також визначити показники (якісні та кількісні), за якими буде оцінюватись діяльність ЦЄІ. Будь-який план вимагає чіткого і конкретного опису необхідних ресурсів для досягнення поставлених цілей, а також термінів виконання.

Важливо регулярно перевіряти стан реалізації плану. Якщо потрібно, треба вносити до плану зміни.

Крім загального плану діяльності ЦЄІ, варто також планувати запровадження нових послуг. При розробці нових послуг з надання доступу до європейської інформації важливо дати відповідь на такі запитання:

- У чому полягає сутність нової послуги?
- Для кого послуга?
- Які очікування потенційних користувачів?
- Що це дає ЦЄІ?
- Що це дає бібліотеці?

- Як ми надаватимемо цю послугу (якими каналами)?
- Які джерела інформації нам потрібні?
- Яка технічна інфраструктура нам потрібна?
- Що потрібно змінити, щоби надавати цю послугу?
- Скільки коштуватимуть ці зміни?
- Які методи оцінки та показники ми будемо використовувати для оцінки якості нової послуги?²⁹

Використання таких підходів буде також корисним при написанні проектів, які допоможуть покращити фінансування ЦЄІ для підвищення якості його роботи.

Пам'ятаймо також, що необхідно ретельно планувати кожний захід, а особливо комплексні заходи, такі як День Європи, День європейських мов, Тиждень толерантності, День європейської інформації тощо. Вважають, що кожна година майбутньої події повинна плануватися протягом 5-10 годин³⁰. Якщо планується участь у заході високопосадовців, наприклад, міського голови, посла зарубіжної країни тощо, то продуманою має бути кожна деталь, розписаний сценарій, за яким буде діяти директор книгозбірні, супроводжуючи високопосадовців. Зважайте також на те, що запрошення на участь у заходах ЦЄІ високопосадовців треба узгоджувати з керівництвом бібліотеки. Директор книгозбірні

²⁹ Розбудова потужних бібліотечних асоціацій: навч. матеріали ... / Пашкова В. С., Сошинська Я.Є. – Київ, 2012. – С. 49, 57.

³⁰ Надійна прес-служба : довідник професіонала. – Vienna, 2002. – Р.65.

має заздалегідь надіслати офіційним особам письмове запрошення, пояснивши суть події та їхню роль у ній.

Зупинимося на плануванні та підготовці програми чи окремого заходу. При складанні плану заходу ми ретельно продумуємо його тему, визначаємо категорії користувачів, обираємо місце проведення, види заходів, визначаємо терміни і відповідальних. Важливо також передбачити ресурси, що будуть необхідними. Підготовка заходів включатиме підготовку технічного обладнання (мікрофону, мультимедійного обладнання, інтерактивної дошки тощо), перевірку наявності доступу до Інтернету. Плануючи захід, необхідно також планувати й його рекламно-інформаційну кампанію. Важливо визначити форми обліку та аналізу результатів. Оформлення приміщення – також важливий етап підготовки заходу, тож і його треба ретельно планувати.

У процесі реалізації плану треба збирати статистичні та описові дані про програми і заходи ЦЄІ для підготовки щомісячних і річних звітів – описових і статистичних, фінансових. Ці дані разом з фотографіями подій у ЦЄІ також є важливими для рекламних матеріалів, популяризації діяльності, залучення нових користувачів і партнерів.

Навчання бібліотекарів у регіональних тренінгових центрах

Мета і завдання для тренінгових центрів. Рекомендації для організаторів навчання. Навчальний план

Процеси створення центрів (пунктів) європейської інформації у бібліотеках, організація їхньої роботи, а також перспективи розгортання цього напрямку вимагають активізації роботи регіональних тренінгових центрів (РТЦ) для бібліотекарів, що діють в ОУНБ.

Створена за програмою «Бібліоміст» мережа РТЦ має усі ресурси та можливості долучитися до проекту УБА «Все про Європу: читай, слухай, дізнавайся в пунктах європейської інформації в бібліотеках» за підтримки програми ЄС «Еразмус+ (Жан Моне)», повинна активно співпрацювати з мережею ЦЄІ (<http://ukrcei.org>). У такий спосіб ОУНБ отримають додаткові можливості реалізувати свою місію як провідні науково-методичні центри для бібліотек регіону та налагодити нові партнерства, РТЦ розширять кількість пропонованих навчальних програм та тренінгів, активізується

робота бібліотек з надання інформації про ЄС, що в цілому сприятиме євроінтеграційним процесам в Україні.

Пропонуємо регіональним тренінговим центрам планувати і проводити дводенні тренінги «Все про Європу у бібліотеках» для працівників 100 бібліотек – учасниць проекту УБА, а також для працівників бібліотек різних систем та різного відомчого підпорядкування, оскільки формування професійних знань і навичок у бібліотекарів є основою для перспективної діяльності у цьому напрямі.

Мета тренінгу – формування у слухачів знань про євроінтеграційних рух України і завдання бібліотек у підтримці цього вектору державної політики та формування обізнаності громадян; ознайомлення із процесами та законодавчими документами, що стосуються входження України до європейського простору.

У процесі тренінгу слухачі мають визначити функції та завдання пунктів європейської інформації, практично дослідити форми роботи, спрямовані на інформування користувачів бібліотеки та місцевих громад в цілому про ЄС та євроінтеграційні процеси в Україні. Під час тренінгу має бути вивчений досвід роботи мережі ЦЄІ в Україні та аналогічних центрів у зарубіжних країнах, який можна запроваджувати в бібліотеках. Учасники тренінгу повинні познайомитися з інформаційними ресурсами, що будуть корисними у практичній роботі з інформування місцевих громад щодо діяльності ЄС та євроінтеграції України, а також

оволодіти методами пошуку інформації на запит користувачів. Теми тренінгу логічно побудовані і взаємопов'язані, що дозволяє формувати системні знання і навички. Тематичний план тренінгу пропонуємо використовувати як основу для складення програми та передбачати лекційні й практичні заняття, а також дискусії, круглі столи та інноваційне планування. Тренінг має бути органічно пов'язаний з практичною діяльністю працівників бібліотек, сприяти виробленню практичних умінь, необхідних для планування та здійснення діяльності, пов'язаної зі створенням та забезпеченням діяльності пунктів європейської інформації.

Тематичний план

Теми	Кількість годин
Євроінтеграційних рух України та завдання бібліотек	2
Центри європейської інформації у бібліотеках: зарубіжний та український досвід	2
Методика створення пунктів європейської інформації у бібліотеках	4
Інформаційні ресурси пунктів європейської інформації у бібліотеках	2
Організація обслуговування користувачів бібліотеки у пункті європейської інформації	4
Управління діяльністю пункту європейської інформації у бібліотеці	2
Разом:	16

По завершенні тренінгу його учасникам пропонуємо здійснювати самостійну роботу, виконувати практичні завдання з метою самоосвіти та формування професійних навичок.

Завдання для практичної та самостійної роботи

1. Знайдіть в Інтернеті сайти, що містять інформацію про ЄС та євроінтеграцію України (див. розділ «Інформаційні ресурси» цього посібника) та познайомтеся з їх контентом. За можливості доповніть перелік іншими сайтами, що відповідають темі. Підготуйте усну презентацію тих ресурсів, що оцінені вами як найбільш корисні для роботи бібліотек за схемою:

Назва сайту _____

Кому належить _____

Назва ресурсу, формат представлення _____

В чому його змістовна користь _____

Як ресурс може бути використаний у роботі бібліотеки _____

2. Знайдіть в Інтернеті сайти організацій – можливих партнерів для створення та подальшого розвитку пункту європейської інформації у Вашій бібліотеці. Вивчіть зміст сайтів і створіть закладки найбільш корисної інформації. Оберіть 2-3 ймовірних партнери та складіть план комунікації з метою залучення до стратегії створення пункту європейської інформації у Вашій бібліотеці з обґрунтуванням користі для обох сторін.
3. Розробіть пропозиції щодо розміщення на веб-сторінці Вашої бібліотеки інформації про роботу органів місцевої влади (міської, районної ради чи державної адміністрації), що стосується співробітництва з ЄС і Радою Європи, про заходи, що відбуваються на місцевому рівні і стосуються інтеграції України до ЄС.
4. Складіть звіт-презентацію про участь бібліотеки у проведенні Дня Європи у Вашому місті у минулі роки.
5. Розробіть пропозиції щодо участі бібліотеки у програмі заходів з проведення Дня Європи у Вашому місті на наступний рік.
6. Складіть план проведення у Вашій бібліотеці просвітницько-інформаційних заходів, спрямованих на поширення знань про ЄС і європейську інтеграцію України.
7. Складіть рекомендаційний вебліографічний список ресурсів за однією з тем на вибір (див. с. 50 цього

посібника), орієнтуючись на потреби користувачів Вашої бібліотеки.

8. Розробіть проект інформаційної листівки (буклета, флаєра) про створення у Вашій бібліотеці центру європейської інформації. Передбачте звернення до користувачів бібліотеки зокрема та членів громади загалом, обґрунтуйте доцільність відвідання бібліотеки та переваги отримання інформації про ЄС у бібліотеці, запропонуйте раціональний дизайн та оформлення інформаційної листівки (буклета, флаєра).
9. Обговоріть з колегами питання поліпшення обслуговування у Вашій бібліотеці людей з особливими потребами, удосконалення можливостей доступу до бібліотеки та комунікативних навичок бібліотекарів. Складіть перелік проблемних питань стосовно доступності (фізичної та інтелектуальної) до інформації про ЄС, що потребують вирішення, та запропонуйте шляхи їх розв'язання.
10. Знайдіть на сайті Міністерства культури України (<http://mincult.kmu.gov.ua>) текст української версії Білої книги з міжкультурного діалогу «Жити разом у рівності й гідності» та ознайомтеся з її змістом. Влаштуйте обговорення ролі бібліотек як майданчиків міжкультурного діалогу задля подолання етнічних, релігійних, мовних і національних бар'єрів,

досягнення суспільної злагоди й запобігання конфліктів. Запропонуйте для різних аудиторій провести обговорення явищ культурного розмаїття, якими живе Європа – плюралізму, толерантності, міжкультурного діалогу, самоідентифікації в багатокультурному середовищі.

Українська бібліотечна асоціація та укладачі цього посібника бажають успіху в роботі центрів, пунктів та куточків європейської інформації.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ЦЕНТРИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ В БІБЛІОТЕКАХ:
ТЕХНОЛОГІЯ СТВОРЕННЯ ТА МЕХАНІЗМИ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ
ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЄС ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЮ УКРАЇНИ

Навчально-методичний посібник для бібліотекарів

Електронне видання

Відповідальна за випуск Я. Є. Сошинська

Верстка, макетування, оформлення Р. Р. Лойко

Видавець:

ВГО «Українська бібліотечна асоціація»

04050, м.Київ, вул. Тургенєвська, 83-85

info@ula.org.ua

www.ula.org.ua